

101390

50 år siden lærerstriden

20. mars 1992 er det 50 år siden nærmere tusen lærere i folkeskolen og den høyere skole ble arrestert av tyskerne. De nektet å la seg bruke av okkupasjonsmakten og Nasjonal Samling som et redskap til å innføre nazistisk ideologi i norsk skole.

Okkupasjonsmakten tok sterke midler i bruk for å knekke lærernes motstand. Lærerne skulle skremmes til lydighet. 500 lærere ble sendt til Kirkenes på tvangsarbeid. Men tyskerne feilvurderte motstandsviljen. Lærerne lot seg ikke knekke.

Norsk Lærerlag og Norsk Undervisningsforbund i samarbeid med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet markerer dette 50-årsminnet ved å reise en bauta på Jørstadmoen. Bautaen blir avduket av Hans Majestet Kongen den 7. april, den dagen lærerne sa nei til å være med på å nazifisere norsk skole, og i stedet valgte fangenskap. Flere av de arresterte lærerne vil være til stede ved avdukingen.

Lærernes nei forpurret planene om Rikstinget, Quislings nye nasjonalforsamling, som skulle sammensettes av oppnevnte organisasjonsrepresentanter, sympatisører av «den nye tid». Rikstinget skulle stadfeste at Quisling var statsjef og legalisere det nye styret.

Lærernes klare holdning ble et eksempel både nasjonalt og internasjonalt. Forsøket på å nazifisere skolen og lærerne ble slått ettertrykkelig tilbake. I Innstilling fra Landssvikutvalget av 1955 vurderer professor Magne Skodvin lærernes og kirkens betydning slik:

«Det finst ikkje mange situasjonar under okkupasjonen, der så sterke krefter vart sette inn frå begge sider, i ei så sentral politisk sak, og der er den politiske målsetjinga var så klårt gjennomtenkt frå begge sider. Det finst knapt nokon konflikt som femde så vidt og reiv så sterkt med, og der klårtent motstand smelta så tydeleg saman med kallskjensle, etisk overtiding og tru».

Morgenbladet 14/3-92